Pomorski jubileusz „Tęczy"
40 lat z "Tęczą"

Państwowy Teatr Lalki "Tęcza" w Słupsku obchodzi z końcem 1986 roku jubileusz 40-lecia istnienia. Z wielu względów ta placówka teatralna, jako teatrzyk dla dzieci chyba najstarsza na Pomorzu, zasługuje na upamiętnienie. Wzgląd zasadniczy, zasługi w upowszechnianiu kultury ludowej w naszym regionie, trudno przecenić. Tak jak wyjątkowymi postaciami dla naszej powojennej kultury są małżonkowie Elżbieta i Tadeusz Czapliński, twórcy i ~~wieloletni~~ przez wiele lat prowadzący tę niezwykłą placówkę teatralną na Pomorzu. Tadeusz Czapliński, artysta, scenograf, lalkarz, był współtwórcą Pomorskiego Teatru"BUMCYK", współudziałowcem Wielkopolskiej Rodziny Marionetkarzy, a więc i współtwórcą poznańskiego"Błękitnego Pajaca". Elżbieta Czapliń ska, śpiewaczka operowa, absolwentka Konserwatorium Muzycznego w Pradze, aktorka, lalkarka, autorka opracowania muzycznego do wielu przedstawień z pierwszych lat "Tęczy".

Po wojnie zamieszkali w Tuchomiu na Ziemi Bytowskiej. Tam, w domu państwa Czaplińskich, w pierwszych dniach września 1946 roku, zrodził się pomysł utworzenia objazdowego teatrzyku marionetek. Pomysł przedstawiono władzom powiatowym, wojewódzkim. Zyskał poparcie, także w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Toteż szybko przystąpiono do pracy. Już 26 grudnia odbyła się w Tuchomiu premiera dwóch obrazków scenicznych: "Szopka polska" Ludwika Szczepańskiego i "Pan Twardowski" Lucjana Rydla. Autorami adaptacji, scenografii, muzyki i całej reżyserii byli p.Czaplińscy. Z początkiem roku następnego "Szewc dratewka" Marii Kownackiej, potem następne przedstawienia. Ministerstwo zatwierdziło nazwę placówki : Objazdowy Teatr Lalki "Tęcza". Ale było to przedsięwzięcie zgoła prywatne.

Toteż często w teatralnej kiesie brakowało pieniędzy. Państwo Czaplińscy z rozżewnieniem wspominają te pierwsze lata jeżdżenia po terenie całego Pomorza Środkowego. Patronat nad teatrem sprawował inspektorat szkolny w Bytowie podległy Kuratorium Szkolnemu w odległym Szczecinie. W roku 1947 postanowili kupić dla potrzeb teatru zdezelowany ale okazały samochód ciężarowy "Ford". Udało się uzyskać pożyczkę w Banku Rolnym w Bytowie.

W roku 1953 ważny fakt w dziejach teatru; ~~któremu do wniosek zespołu~~ Ministerstwo Kultury i Sztuki nadało mu status stowarzyszenia. Po trzech latach "Tęcza" otrzymuje stałą siedzibę w Słupsku. Rozpoczyna się tym samym nowy, jakże inny etap działalności tej placówki, tym razem już włączonej w system państwowego mecenatu, gwarancji finansowych. Trzydzieści lat owocnej działalności. W całym czterdziestoleciu słupska "Tęcza" wystawiła 112 ~~przedstawień premierowych~~ widowisk. Odbyło się ponad 11 tysięcy przedstawień dla ponad trzymilionowej widowni.

Zerknijmy w wykaz przebogatego repertuaru. "Tęcza" proponowała swojej widowni wszystkie najciekawsze sztuki, jakie powstawały w pracowniach pisarzy polskich. Bardzo często sięgano po adaptacje znanych książek dla dzieci. ~~przygotowywane przez autorów.~~ W repertuarze nie zabrakło dzieł nawiązujących do dziejów Pomorza, ludowej tradycji pomorskiej. Szczególne zasługi ma w tej dziedzinie Zofia Miklińska, od wielu lat sprawująca kierownictwo ~~xxxx~~ artystyczne w teatrze, obchodząca w 1980 30-lecie pracy zawodowej. Rozpoczynała swoją działalność artystyczną ~~przed trzydziestu laty~~ jako aktorka, w gdańskiej "Miniaturze". W słupskiej "Tęczy" podejmie pierwsze próby realizowania własnych koncepcji scenicznych, stąd decyzja o reżyserowaniu widowisk. Rozpoczęła bardzo ambitnie, z sukcesem, wystawiając "Od Polski śpiewanie", według tekstu Marii Kossakowskiej i Janusza Galewicza.

W listopadzie 1971 roku odbyła się w "Tęczy" pamiętna premiera "Kaszubów pod Wiedniem", widowiska napisanego przez Zofię Miklińską na podstawie tekstów scenicznych "Kaszubi pod Wiedniem" i "Wesele kaszubskie" Jana Karnowskiego. Scenografię opracował Ali Bunsch, muzykę napisała Wanda Dubanowicz - twórcy, którzy wielokrotnie będą w późniejszych latach współpracować ze słupskim teatrem właśnie przy realizowaniu widowisk opartych na pomorskich baśniach, legendach. "Kaszubów pod Wiedniem" wznowiono w "Tęczy" w 1983 roku z okazji obchodów 300-tej rocznicy odsieczy wiedeńskiej. Sporym sukcesem było przedstawienie tego widowiska w Brzeźnie Szlacheckim z okazji odsłaniania w tej wsi obelisku upamiętniającego udziała Kaszubów w wyprawie wiedeńskiej Jana III Sobieskiego.

W następnych latach kolejne pomorskie widowiska ; W 1974-tym "Licho z Gardna" Tadeusza Petrykowskiego, w reżyserii Elżbiety Czaplińskiej, ze scenografią Zdzisława Kulikowskiego i muzyką Zygmunta Andrzeja Januszkiewicza, w 1976 roku "Panienka z okienka" Deotymy w reżyserii Zofii Miklińskiej, scenografią Ali Bunscha i muzyką Wandy Dubanowicz, W 1977 roku "Guligutka", śpiewogra na kaszubską nutę, napisana przez Natalię Gołębską, w reżyserii Zofii Miklińskiej, scenografią Adama Kiliana i muzyką Mariana Radzikowskiego. Dużym uznaniem, nie tylko u pomorskiej widowni ale i na scenach innych ośrodków w kraju, cieszyło się w 1984 roku widowisko "Damroka i Gryf" Natalii Gołębskiej, w reżyserii Zofii Miklińskiej, ze scenografią Ali Bunscha i muzyką Jerzego Partyki.

Tematyka pomorska, przyjmowana z naturalnym uznaniem przez widownię "Tęczy", jak stwierdzi dyrektor teatru Stanisław Mirecki, wymaga szczególnej uwagi u twórców teatru lalkowego. Słupska placówka jest więc dla wielu z nich miejscem sprawdzania koncepcji twórczych. Wielce interesującą zapowiada się tegoroczna premiera, przygotowywana na przełom listopada i grudnia - moment obchodów jubileuszowych.

Postanowiono uczcić ten fakt ~~premierą~~ wystawieniem widowiska "Remus - rycerz kaszubski", napisanego przez Edwarda Mazurkiewicza na podstawie książki Aleksandra Majkowskiego "Żéce i przigodë Remusa". Przedstawienie reżyseruje Zofia Miklińska, scenografię opracowuje Rajmund Strzelecki, muzykę - Wanda Dubanowicz.

Słupskiemu teatrowi, ludziom z "Tęczy" tyle uwagi poświęcającym popularyzowaniu pomorskiego murtu ludowego w twórczości teatralnej, życzymy wielu wspaniałych osiągnięć w pracy i satysfakcji z codziennych spotkań z wdzięczną widownią.

Styczeń 1986 Jerzy Dąbrowa

Ps. Widowisko „Remus - rycerz kaszubski" obrodło się wspaniałym sukcesem, uwieńczeniem jubileuszu tego zasłużonego dla Pomorza teatru.